

**Ustawa o ochronie
osób i mienia.
Komentarz**

Ustawa o ochronie osób i mienia

z dnia 22 sierpnia 1997 r. (Dz.U. Nr 114, poz. 740)

Tekst jednolity z dnia 26 marca 2020 r. (Dz.U. z 2020 r. poz. 838)

(zm.: Dz.U. 2018, poz. 1629, poz. 2245; 2019, poz. 1495)

Spis treści

	Art.
Rozdział 1. Przepisy ogólne	1–4
Rozdział 2. Obszary, obiekty, urządzenia i transporty podlegające obowiązkowej ochronie	5–7
Rozdział 3. Wewnętrzne służby ochrony	8–14
Rozdział 4. Zasady prowadzenia działalności gospodarczej w zakresie usług ochrony osób i mienia oraz kontrola tej działalności	15–24b
Rozdział 5. Wymagania kwalifikacyjne pracowników ochrony	25–35a
Rozdział 6. Środki ochrony fizycznej osób i mienia oraz prawa i obowiązki pracownika ochrony	36–42
Rozdział 7. Nadzór nad specjalistycznymi uzbrojonymi formacjami ochronnymi oraz kontrola stanu ochrony obszarów, obiektów i urządzeń przez nie chronionych	43–47
Rozdział 8. Przepisy karne	48–50b
Rozdział 9. Zmiany w przepisach obowiązujących, przepisy przejściowe i końcowe	51–58

Rozdział 1. Przepisy ogólne

Art. 1. [Zakres przedmiotowy ustawy]

Ustawa określa:

- 1) obszary, obiekty i urządzenia podlegające obowiązkowej ochronie;
- 2) zasady tworzenia i funkcjonowania wewnętrznych służb ochrony;

- 3) zasady prowadzenia działalności gospodarczej w zakresie usług ochrony osób i mienia;
- 4) wymagane kwalifikacje i uprawnienia pracowników ochrony;
- 5) nadzór nad funkcjonowaniem ochrony osób i mienia;
- 6) zasady ochrony transportowanej broni, amunicji, materiałów wybuchowych, uzbrojenia, urządzeń i sprzętu wojskowego.

Spis treści

	Nb
1. Zakres przedmiotowy ustawy	1
2. Obiekty podlegające obowiązkowej ochronie	2
3. Obiekty podlegające obligatoryjnej ochronie	3
4. Wewnętrzne służby ochrony	4
5. Obowiązkowa wewnętrzna służba ochrony	5
6. Dobrowolna wewnętrzna służba ochrony	6
7. Zasady prowadzenia działalności gospodarczej	7
8. Prowadzenie działalności gospodarczej w sposób zorganizowany	8
9. Charakter ciągły działalności gospodarczej	9
10. Definicja ochrony osób i ochrony mienia	10
11. Kwalifikacje i uprawnienia pracowników ochrony	11
12. Deregulacja	12
13. Uprawnienia	13
14. Nadzór	14
15. Ochrona transportowanej broni, amunicji, materiałów wybuchowych, uzbrojenia, urządzeń i sprzętu wojskowego	15

1 1. Zakres przedmiotowy ustawy. Artykuł 1 odnosi się do zakresu przedmiotowego ustawy. Reguluje on sposób wykonywania działalności przez podmioty zaangażowane w ochronę osób i mienia, sposób sprawowania nad nimi nadzoru oraz zasady wykonywania czynności z zakresu ochrony osób i mienia przez osoby zatrudnione w ochronie. Ustawa nie odnosi się natomiast do zasad prowadzenia działalności gospodarczej w zakresie usług detektywistycznych, które zostały uregulowane w ustawie z 6.7.2001 r. o usługach detektywistycznych (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 129). Określony w art. 1 zakres zastosowania przepisów o ochronie osób i mienia nie definiuje w sposób wyczerpujący zakresu przedmiotowego ustawy. Przepis ten powinien być interpretowany w związku z normą z art. 4, który dookreśla zakres przedmiotowy ustawy, wymieniając pewne sfery działalności organów publicznych, do których nie mają zastosowania przepisy

ustawy z 22.8.1997 r. o ochronie osób i mienia (t.j. Dz.U. z 2018 r. poz. 2142 ze zm.). Regulacja nie narusza przepisów dotyczących ochrony obszarów, obiektów i urzędzeń jednostek organizacyjnych podległych, podporządkowanych lub nadzorowanych przez: Ministra Obrony Narodowej, Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji, Ministra Sprawiedliwości, Ministra Spraw Zagranicznych, Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Szefa Agencji Wywiadu, a także przepisów dotyczących ochrony transportu broni, amunicji, materiałów wybuchowych, uzbrojenia, urzędzeń i sprzętu wojskowego wykonywanego przez te jednostki. Zakres przedmiotowy ustawy tworzy sześć obszarów regulacyjnych, stanowiących filary bezpieczeństwa osób i mienia.

2. Obiekty podlegające obowiązkowej ochronie. Pierwszym filarem bezpieczeństwa osób i mienia jest zdefiniowanie obszarów i obiektów podlegających obowiązkowej ochronie. Powód uregulowania przez prawodawcę obligatoryjnej ochrony wybranych obszarów, obiektów, urzędzeń, nie został wskazany w przepisach określających zakres przedmiotowy ustawy. Powody te można wyinterpretować z postanowień art. 5 ust. 2 OchrOsMienU, który wskazuje takie interesy, jak kwestie obronności, ochronę interesu gospodarczego państwa, bezpieczeństwo publiczne oraz wymóg ochrony innych ważnych interesów państwa. Są to więc kwestie, które ogólnie można określić jako kwestie bezpieczeństwa państwa. Zawarty w art. 2 OchrOsMienU słowniczek pojęć ustawowych definiuje pojęcie obszaru (art. 2 pkt 3). Przepisy nie regulują natomiast wprost pojęcia obiektu oraz urzędzenia podlegającego obowiązkowej ochronie. Pośrednio do pojęć tych odwołuje się delegacja zawarta w art. 5 OchrOsMienU. Postulatem *de lege ferenda* jest uregulowanie w przepisach o ochronie osób i mienia także pojęcia „obiekty podlegające obowiązkowej ochronie” (por. *G. Gozdór*, Ustawa o ochronie osób i mienia. Komentarz, Warszawa 2005, kom. do art. 5), a także pojęcia urzędzenia.

3. Obiekty podlegające obligatoryjnej ochronie. Obiekty podlegające obligatoryjnej ochronie oraz powody poddania ich szczególnej ochronie reguluje art. 5 ust. 2 OchrOsMienU. Szczegółowe zasady wynikają z rozporządzenia Rady Ministrów z 24.6.2003 r. w sprawie obiektów szczególnie ważnych dla bezpieczeństwa i obronności państwa oraz ich szczególnej ochrony (Dz.U. z 2003 r. Nr 116, poz. 1090 ze zm.). Zgodnie z art. 5 ust. 2 OchrOsMienU są to w szczególności: 1) zakłady produkcji specjalnej oraz zakłady, w których prowadzone są prace naukowo-badawcze lub konstruktorskie w zakresie pro-

dukcji specjalnej, zakłady produkujące, remontujące i magazynujące uzbrojenie, urządzenia i sprzęt wojskowy oraz magazyny rezerw państwowych (z uwagi na kwestie obronności);

- 2) zakłady mające bezpośredni związek z wydobywaniem surowców mineralnych o strategicznym znaczeniu dla państwa, porty morskie i lotnicze, banki i przedsiębiorstwa wytwarzające, przechowujące bądź transportujące wartości pieniężne w znacznych ilościach (z uwagi na ochronę interesu gospodarczego państwa);
- 3) zakłady, obiekty i urządzenia mające istotne znaczenie dla funkcjonowania aglomeracji miejskich, których zniszczenie lub uszkodzenie może stanowić zagrożenie dla życia i zdrowia ludzi oraz środowiska, w szczególności elektrownie i ciepłownie, ujęcia wody, wodociągi i oczyszczalnie ścieków, zakłady stosujące, produkujące lub magazynujące w znacznych ilościach materiały jądrowe, źródła i odpady promieniotwórcze, materiały toksyczne, odurzające, wybuchowe bądź chemiczne o dużej podatności pożarowej lub wybuchowej, rurociągi paliwowe, linie energetyczne i telekomunikacyjne, zapory wodne i śluzy oraz inne urządzenia znajdujące się w otwartym terenie, których zniszczenie lub uszkodzenie może stanowić zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzi, środowiska albo spowodować poważne straty materialne (z uwagi na bezpieczeństwo publiczne);
- 4) zakłady o unikalnej produkcji gospodarczej, obiekty i urządzenia telekomunikacyjne, pocztowe oraz telewizyjne i radiowe, muzea i inne obiekty, w których zgromadzone są dobra kultury narodowej, oraz archiwa państwowe (z uwagi na wymóg ochrony innych ważnych interesów państwa).

Wyliczenie to nie ma charakteru zamkniętego, wskazuje na to użycie pojęcia „w szczególności” – oznacza to, iż także inne obszary i obiekty mogą zostać objęte obowiązkiem, jeżeli wynikało to będzie z ważnych interesów państwa.

- 4 4. Wewnętrzne służby ochrony.** Drugim filarem bezpieczeństwa osób i mienia uregulowanym w ustawie są wewnętrzne służby ochrony. Przepisy regulujące funkcjonowanie wewnętrznych służb ochrony znajdują się w rozdziale 3 OchrOsMienU oraz aktach wykonawczych: rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z 17.11.1998 r. w sprawie wewnętrznych służb ochrony (t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 1683) oraz rozporządzeniu Ministra Obrony Narodowej z 2.6.1999 r. w sprawie wewnętrznych służb ochrony dzia-

łających na terenach jednostek organizacyjnych podległych, podporządkowanych lub nadzorowanych przez Ministra Obrony Narodowej (Dz.U. z 1999 r. Nr 58, poz. 619).

5. Obowiązkowa wewnętrzna służba ochrony. Pojęcie wewnętrznych służb ochrony zdefiniowane jest w art. 2 pkt 8 OchrOsMienU, jako uzbrojone i umundurowane zespoły pracowników przedsiębiorców lub jednostek organizacyjnych, powołane do ich ochrony. Do zakresu zadań wewnętrznych służb ochrony należy w szczególności:

- 1) zapewnienie ochrony mienia w granicach chronionych obszarów i obiektów;
- 2) zapewnienie ochrony ważnych urzędzeń jednostki, znajdujących się poza granicami chronionych obszarów i obiektów;
- 3) konwojowanie mienia jednostki, a także
- 4) wykonywanie ich zadań wynikających z planu ochrony (art. 8 ust. 1 OchrOsMienU).

Przepisy przewidują dwa tryby powołania wewnętrznych służb ochrony – obligatoryjny i fakultatywny. Obowiązkowo tworzy się wewnętrzne służby ochrony celem zapewnienia obowiązkowej ochrony obszarów, obiektów i urzędzeń wskazanych art. 5 ust. 2 OchrOsMienU (obowiązkowa wewnętrzna służba ochrony). Szczegółowe zasady powołania służby regulują przepisy WewnSłużbOchrR.

6. Dobrowolna wewnętrzna służba ochrony. Drugi natomiast tryb powołania to powołanie fakultatywne. Jeżeli w stosunku do danego obiektu przepisy nie wprowadzają obowiązku powołania wewnętrznej służby ochrony, struktura ta może być powołana na wniosek kierownika jednostki, uzasadniony ważnym interesem gospodarczym lub publicznym. Także w tym przypadku powołanie następuje w drodze zezwolenia w formie decyzji administracyjnej. Służbę taką można określić jako dobrowolną wewnętrzną służbę ochrony. Szczegółowe zasady jej powołania, za wyjątkiem wewnętrznych służb ochrony, działających na terenach jednostek organizacyjnych podległych, podporządkowanych lub nadzorowanych przez Ministra Obrony Narodowej, regulują przepisy WewnSłużbOchrR. W przypadku wewnętrznych służb ochrony, działających na terenach jednostek organizacyjnych podległych, podporządkowanych lub nadzorowanych przez Ministra Obrony Narodowej, sposób i zakres ich funkcjonowania określają przepisy WewnSłużbOchrJednOrgR.

7. Zasady prowadzenia działalności gospodarczej. Trzecim filarem jest uregulowanie w ustawie zasad prowadzenia działalności

gospodarczej w zakresie usług ochrony osób i mienia. Pojęcie działalności gospodarczej regulują przepisy ustawy z 6.3.2018 r. – Prawo przedsiębiorców (t.j. Dz.U. z 2019 r. poz. 1292). Zgodnie z art. 3, jest to zorganizowana działalność zarobkowa, wykonywana we własnym imieniu i w sposób ciągły. Działalność gospodarcza musi więc łączyć cztery cechy:

- 1) być działalnością zorganizowaną,
- 2) mieć charakter zarobkowy,
- 3) być wykonywana w sposób ciągły i
- 4) być wykonywana we własnym imieniu.

Brak którejkolwiek z wymienionych w ustawie cech oznacza, że dana działalność nie może być zakwalifikowana do kategorii działalności gospodarczej (wyr. WSA w Poznaniu z 28.4.2009 r., III SA/Po 374/08, Legalis).

- 8 8. Prowadzenie działalności gospodarczej w sposób zorganizowany.** Prowadzenie działalności gospodarczej w sposób zorganizowany oznacza, iż została ustanowiona struktura organizacyjna działalności, która powinna być rozumiana raczej jako stały sposób jej prowadzenia, niż jako struktura „rzeczowa” (wyr. WSA w Gliwicach z 10.6.2008 r., I SA/GI 886/07, Legalis) i łączy się je z przygotowaniem oraz zakładaniem działalności gospodarczej (por. wyr. WSA w Opolu z 7.5.2008 r., I SA/Op 18/08, Legalis). Jak wskazuje się w doktrynie, działalność, której nie można przypisać cechy zorganizowania, nie stanowi działalności gospodarczej. Działalnością niemającą zorganizowanego charakteru są w szczególności czynności wykonywane w ramach pomocy koleżeńskiej lub sąsiedzkiej, bądź w ramach tzw. grzeczności, chociażby ich wykonanie było odpłatne (por. *M. Zdyb, G. Lubeńczuk, A. Wołoszyn-Cichocka*, Prawo przedsiębiorców. Komentarz, Warszawa 2019 za *C. Kosikowski*, Pojęcie przedsiębiorcy w prawie polskim, Państwo i Prawo 2001, Nr 4, s. 15 i n.). Zarobkowy charakter działalności gospodarczej oznacza zamiar osiągnięcia zarobku. Z punktu widzenia kwalifikacji danej działalności jako działalności gospodarczej nie ma znaczenia, czy jest ona podstawową czy też uboczną działalnością danego podmiotu i w konsekwencji, czy jest ona dla tego podmiotu podstawowym, czy też dodatkowym źródłem zarobku (*M. Zdyb, G. Lubeńczuk, A. Wołoszyn-Cichocka*, Prawo przedsiębiorców, kom. do art. 3).
- 9 9. Charakter ciągły działalności gospodarczej.** Charakter ciągły działalności gospodarczej wiąże się natomiast zazwyczaj ze stało-

ścią, powtarzalnością i regularnością jej wykonywania, w przeciwieństwie do działalności jednorazowej, okazjonalnej i sporadycznej [por. m.in. M. Zdyb, G. Lubeńczuk, A. Wołoszyn-Cichocka, Prawo przedsiębiorców, kom. do art. 3; M. Sieradzka, komentarz do art. 2, w: M. Sieradzka, M. Zdyb, Ustawa o swobodzie działalności gospodarczej, Warszawa 2013; A. Powalowski, komentarz do art. 2, w: A. Powalowski (red.), Ustawa o swobodzie działalności gospodarczej, Warszawa 2009, s. 32; A. Walaszek-Pyziół, Status prawny przedsiębiorcy na przykładzie ustawy o swobodzie działalności gospodarczej, Kwartalnik Prawo–Społeczeństwo–Ekonomia 2007, Nr 1, s. 4]. Zamiar ten powinien obejmować powtarzalność określonych czynności w celu osiągnięcia dochodu (wyr. NSA z 28.4.2011 r., II OSK 333/11, Legalis) i co do zasady z góry nieokreślony czas wykonywania takiej działalności (por. wyr. SN z 4.1.2008 r., I UK 208/07, Legalis). Ostatnim warunkiem *sine qua non* prowadzenia działalności gospodarczej jest jej wykonywanie we własnym imieniu. Działalność wykonywana jest we własnym imieniu, jeżeli wywołuje ona skutki prawne dla tego, kto ją prowadzi. Nie stanowi działalności gospodarczej działalność w cudzym imieniu, na przykład na podstawie pełnomocnictwa. W wyniku takiej działalności powstają bowiem prawa i obowiązki dla podmiotu innego niż ten, który ją wykonuje.

10. Definicja ochrony osób i ochrony mienia. Uregulowana w OchrOsMienU działalność gospodarcza odnosi się do ochrony osób i mienia. Zarówno pojęcie ochrony osób, jak i ochrony mienia uregulowane są w słowniczku ustawy w art. 2. Działalność gospodarcza w zakresie usług ochrony osób i mienia oznacza więc zorganizowaną działalność zarobkową, wykonywaną we własnym imieniu i w sposób ciągły w zakresie ochrony osób i mienia. Jest to więc działalność ukierunkowana na proces zapewniania akceptowalnego bądź pożądanego dla adresatów poziomu bezpieczeństwa osobowego w zakresie życia, zdrowia i nietykalności osobistej, a także bezpieczeństwa rzeczy oraz przedmiotów.

11. Kwalifikacje i uprawnienia pracowników ochrony. Czwartym filarem jest uregulowanie w ustawie kwalifikacji i uprawnień pracowników ochrony (art. 1 pkt 4). Pojęcie pracowników ochrony uregulowane jest w art. 2 pkt 6 OchrOsMienU. Wykładnia celowościowa przepisów uzasadnia przyjęcie, iż występujące w ustawie pojęcie pracownika nie jest tożsame z pojęciem pracownika na gruncie Kodeksu pracy. Na gruncie przepisów OchrOsMienU pojęcie

to należy rozumieć szeroko, obejmując tym pojęciem także osoby zatrudnione na podstawie innych tytułów prawnych. Są to więc osoby zatrudnione w ochronie.

- 12 12. Deregulacja.** Ustawa z 13.6.2013 r. o zmianie ustaw regulujących wykonywanie niektórych zawodów (tak zwana ustawa derogacyjna) zniósła od 1.1.2014 r. obowiązek uzyskania licencji. Zamiast licencji, kwalifikowani pracownicy ochrony fizycznej oraz kwalifikowani pracownicy zabezpieczenia technicznego podlegają wpisowi na listę kwalifikowanych pracowników ochrony fizycznej lub kwalifikowanych pracowników zabezpieczenia technicznego, prowadzoną przez Komendanta Głównego Policji. Wpisu na listę dokonują komendanci wojewódzcy policji, właściwi za względu na miejsce zamieszkania osoby, która ubiega się o wpis na listę. Bez znaczenia jest więc miejsce zatrudnienia pracownika ochrony. Szczegółowy zakres uprawnień i wymogów regulują przepisy rozdziału 5 ustawy, w szczególności art. 26. Kwalifikowanym pracownikiem ochrony fizycznej może zostać osoba, która m.in. ukończyła 21 lat, nie była skazana prawomocnym wyrokiem za przestępstwo umyślne i nie toczy się przeciwko niej postępowanie karne o takie przestępstwo, ma pełną zdolność do czynności prawnych, ukończyła co najmniej gimnazjum lub szkołę podstawową i posiada nienaganną opinię wydaną przez właściwy organ Policji.
- 13 13. Uprawnienia.** Zakres uprawnień osób zatrudnionych w ochronie reguluje natomiast rozdział 6 ustawy dotyczący środków ochrony fizycznej osób i mienia oraz praw i obowiązków pracowników ochrony, w szczególności art. 36 ustawy. Osoba zatrudniona w ochronie osób i mienia ma prawo do:
- 1) ustalania uprawnień do przebywania na obszarach lub w obiektach chronionych oraz legitymowania osób w celu ustalenia ich tożsamości;
 - 2) wezwania osób do opuszczenia obszaru lub obiektu w przypadku stwierdzenia braku uprawnień do przebywania na terenie chronionego obszaru lub obiektu albo stwierdzenia zakłócania porządku;
 - 3) ujęcia w granicach obszarów lub obiektów chronionych lub poza ich granicami osób stwarzających w sposób oczywisty bezpośrednie zagrożenie życia lub zdrowia ludzkiego, a także chronionego mienia, w celu niezwłocznego oddania tych osób Policji;
 - 4) użycia lub wykorzystania na zasadach określonych w odrębnych przepisach, środków przymusu bezpośredniego, o których mowa

w art. 12 ust. 1 pkt 1 lit. a, b i d, pkt 2 lit. a, pkt 7, 9, pkt 12 lit. a i pkt 13 ustawy z 24.5.2013 r. o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej (Dz.U. z 2018 r. poz. 1834);

5) użycia lub wykorzystania broni palnej na zasadach wynikających z odrębnych przepisów.

Realizację uprawnień przyznanych pracownikom ochrony określają przepisy ustawy z 24.5.2013 r. o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej (t.j. Dz.U. z 2019 r. poz. 2418) wraz z aktami wykonawczymi do ustawy oraz rozporządzenie Rady Ministrów z 19.12.2013 r. w sprawie szczegółowego trybu działań pracowników ochrony (Dz.U. z 2013 r. poz. 1681).

14. **Nadzór.** Piątym filarem bezpieczeństwa osób i mienia uregulowanym w przepisach OchrOsMienU jest nadzór nad funkcjonowaniem ochrony osób i mienia (art. 1 pkt 5). Nadzór nad bezpieczeństwem osób i mienia sprawuje Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz w pewnym zakresie, co do specjalistycznych uzbrojonych formacji ochronnych – Komendant Główny Policji. Nadzór nad podmiotami ochrony działającymi na terenach podległych, podporządkowanych i nadzorowanych przez Ministra Obrony Narodowej sprawuje Minister Obrony Narodowej poprzez Komendanta Żandarmerii Wojskowej. Pojęcie nadzoru stanowi termin z nauki prawa administracyjnego. W odniesieniu do relacji wskazanych w art. 1 pkt 5 prawodawca posłużył się pojęciem nadzoru, nie do końca prawidłowo. Nadzór stanowi stałe i bieżące kontrolowanie podległej lub podporządkowanej jednostki wraz z równoczesnym wydawaniem decyzji, mających na celu usprawnienie działalności nadzorowanej jednostki. Nadzór jest więc formą kontroli powiązaną z możliwością wiążącego wpływania na organy czy instytucje nadzorowane. Relacja organu, o którym mowa w art. 1 pkt 5 ma charakter kontroli. Jedynie w przypadku kontroli jednostek podległych i podporządkowanych Ministrowi Obrony Narodowej lub Ministrowi Spraw Wewnętrznych i Administracji, relacja ta będzie miała charakter nadzorczy. Przepisy szczególne przyznają bowiem uprawnienia w postaci zarówno środków oddziaływania merytorycznego jak i personalnego.

15. **Ochrona transportowanej broni, amunicji, materiałów wybuchowych, uzbrojenia, urządzeń i sprzętu wojskowego.** Szóstym filarem bezpieczeństwa osób i mienia uregulowanym w przepisach OchrOsMienU są zasady ochrony transportowanej broni, amunicji,

materiałów wybuchowych, uzbrojenia, urządzeń i sprzętu wojskowego (art. 1 pkt 6). Pojęcie to wiąże się bezpośrednio z wprowadzeniem do przepisów pojęcia transportu podlegającego obowiązkowej ochronie, tj. transportu broni, amunicji, materiałów wybuchowych, uzbrojenia, urządzeń i sprzętu wojskowego, wysyłanego z obszarów i obiektów podlegających obowiązkowej ochronie. Przepisy (art. 7 ust. 1a Ochr-OsMienU) przewidują, iż kierownik jednostki, w terminie najpóźniej 3 dni przed planowaną datą rozpoczęcia transportu podlegającego obowiązkowej ochronie, jest obowiązany uzgadniać z komendantem wojewódzkim Policji, właściwym terytorialnie ze względu na miejsce rozpoczęcia transportu, plan ochrony tego transportu. Zakres przedmiotowy transportu podlegającego obowiązkowej ochronie odwołuje się do pojęć zdefiniowanych w ustawie z 21.5.1999 r. o broni i amunicji (t.j. Dz.U. z 2019 r. poz. 284 ze zm.) oraz innych przepisów dotyczących sprzętu i uzbrojenia militarnego. Pod pojęciem broni, zgodnie z art. 4 ust. 1 BrońAmunU należy rozumieć: broń palną, broń pneumatyczną, miotacze gazu obezwładniającego, narzędzia i urządzenia, których używanie może zagrażać życiu lub zdrowiu, broń białą, broń cięciwową w postaci kusz, przedmioty przeznaczone do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej. Pojęcie amunicji, zgodnie z art. 4 ust. 2 i 3 BrońAmunU oznacza amunicję przeznaczoną do broni palnej, w tym naboje przeznaczone do strzelania z broni palnej. Wykładnia celowościowa nakazuje jednak przyjąć definicję zgodnie z przepisami ustawy z 13.6.2019 r. o wykonywaniu działalności gospodarczej w zakresie wytwarzania i obrotu materiałami wybuchowymi, bronią, amunicją oraz wyrobami i technologią o przeznaczeniu wojskowym lub policyjnym (Dz.U. z 2019 r. poz. 1214). Przepisy definiują amunicję jako nabój scalony do strzeleckiej broni palnej, naboje do broni palnej innej niż strzelecka broń palna, pociski kierowane, pociski raketowe, miny, bomby, granaty, torpedy, głowice, zapalniki, ładunki, lonty i środki pozoracji pola walki, inne środki przeznaczone do niszczenia lub obezwładniania osób lub obiektów, a także do celów pozoracyjnych, ćwiczebnych, szkolno-treningowych, badań lub sportowych, komponenty amunicji zawierające materiały wybuchowe, chemiczne środki obezwładniające lub zapalające albo inne substancje, których działanie zagraża życiu lub zdrowiu, a także materiał wybuchowy miotający w postaci prochu (art. 3 ust. 1 ustawy). Pojęcie materiałów wybuchowych reguluje ustawa z 21.6.2002 r. o materiałach wybuchowych przeznaczonych do użytku cywilnego

(t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 204). Zgodnie z art. 3 pkt 11 ustawy, materiałami wybuchowymi są substancje chemiczne stałe lub ciekłe albo mieszaniny substancji, zdolne do reakcji chemicznej z wytworzeniem gazu o takiej temperaturze i ciśnieniu i z taką szybkością, że mogą powodować zniszczenia w otaczającym środowisku, a także wyroby wypełnione materiałem wybuchowym. Pojęcie materiałów wybuchowych funkcjonuje także w przepisach odnoszących się do użytku militarnego. Zgodnie z art. 3 ust. 1 pkt 9 MaterWybU, pojęcie materiałów wybuchowych obejmuje także: materiały pirotechniczne – materiały lub mieszaniny materiałów przewidzianych do wytwarzania efektów cieplnych, świetlnych, dźwiękowych, gazu, dymu lub kombinacji tych efektów, w wyniku bezdetonacyjnej, samopodtrzymującej się reakcji chemicznej, a także wyroby wypełnione materiałem pirotechnicznym; plastyczne materiały wybuchowe – materiały wybuchowe, których opis jest przedstawiony w części 1. „Opis materiałów wybuchowych” w ust. I załącznika technicznego do Konwencji w sprawie znakowania plastycznych materiałów wybuchowych w celu ich wykrywania, podpisanej w Montrealu 1.3.1991 r. (Dz.U. z 2007 r. poz. 948). Natomiast definicja uzbrojenia znajduje się w ustawie z 29.11.2000 r. o obrocie z zagranicą towarami, technologiami i usługami o znaczeniu strategicznym dla bezpieczeństwa państwa, a także dla utrzymania międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 509). Zgodnie z art. 3 pkt 2 ustawy, uzbrojenie to: broń, amunicja, materiały wybuchowe, wyroby, ich części i technologie określone w wykazie uzbrojenia, na obrót którymi wymagane jest zezwolenie. Zakres przedmiotowy definicji obejmuje także pojęcie urządzeń i sprzętu wojskowego. Pojęcie sprzętu wojskowego regulują między innymi przepisy ustawy z 29.1.2004 r. – Prawo zamówień publicznych (t.j. Dz.U. z 2019 r. poz. 1843). Zgodnie z art. 2 pkt 8a sprzęt wojskowy oznacza wyposażenie specjalnie zaprojektowane lub zaadaptowane do potrzeb wojskowych i przeznaczone do użycia jako broń, amunicja lub materiały wojenne. Pojęcie to definiowane jest także w aktach prawa wewnętrznego resortu obrony. Przepisy te są wskazówką przy wykładni celowościowej przepisu, nie mają jednak powszechnie obowiązującego charakteru. Zgodnie z § 1 pkt 1 decyzji Ministra Obrony Narodowej Nr 435 z 24.12.2013 r. w sprawie określenia funkcji gestorów i centralnych organów logistycznych sprzętu wojskowego w resorcie obrony narodowej (<http://www.dz.urz.mon.gov.pl/zasoby/dziennik/po>

zycje/tresc-aktow/pdf/2013/12/Poz._390_dec._Nr_435.pdf, data dostępu: 18.4.2020 r.) sprzęt wojskowy oznacza wyposażenie specjalnie zaprojektowane lub zaadaptowane do potrzeb wojskowych i przeznaczone do użycia jako broń, amunicja lub materiały wojenne. Dla potrzeb niniejszej decyzji sprzęt wojskowy obejmuje także techniczne środki walki, sprzęt techniczny oraz jego wyposażenie i środki zaopatrzenia, jak również oprogramowanie, wyroby i technologie, zwierzęta służbowe oraz sprzęt powszechnego użytku wykorzystywane w resorcie obrony narodowej.

Art. 2. [Określenia ustawowe]

Użyte w ustawie określenia oznaczają:

- 1) kierownik jednostki – osobę lub organ przedsiębiorcy lub innej jednostki organizacyjnej, uprawnionych, zgodnie z przepisami prawa, statutem, umową, do zarządzania nią; za kierownika jednostki uważa się również likwidatora lub syndyka;
- 2) (*uchylony*)
- 3) obszar podlegający obowiązkowej ochronie – obszar określony przez ministrów, kierowników urzędów centralnych i wojewodów, wydzielony i odpowiednio oznakowany;
- 3a) transport podlegający obowiązkowej ochronie – transport broni, amunicji, materiałów wybuchowych, uzbrojenia, urządzeń i sprzętu wojskowego, wysyłany z obszarów i obiektów podlegających obowiązkowej ochronie;
- 4) ochrona osób – działania mające na celu zapewnienie bezpieczeństwa życia, zdrowia i nietykalności osobistej;
- 5) ochrona mienia – działania zapobiegające przestępstwom i wykroczeniom przeciwko mieniu, a także przeciwdziałające powstawaniu szkody wynikającej z tych zdarzeń oraz niedopuszczające do wstępu osób nieuprawnionych na teren chroniony;
- 6) pracownik ochrony – osobę wpisaną na listę kwalifikowanych pracowników ochrony fizycznej lub kwalifikowanych pracowników zabezpieczenia technicznego, i wykonującą zadania ochrony w ramach wewnętrznej służby ochrony albo na rzecz przedsiębiorcy, który uzyskał koncesję na prowadzenie działalności gospodarczej w zakresie usług ochrony osób i mienia, lub osobę wykonującą zadania ochrony, w zakresie niewymagającym wpisu na te listy, na rzecz przedsiębiorcy, który

uzyskał koncesję na prowadzenie działalności gospodarczej w zakresie usług ochrony osób i mienia;

- 7) **specjalistyczne uzbrojone formacje ochronne – wewnętrzne służby ochrony oraz przedsiębiorców, którzy uzyskali koncesje na prowadzenie działalności gospodarczej w zakresie usług ochrony osób i mienia, posiadających broń na podstawie świadectwa broni, o którym mowa w art. 29 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 21 maja 1999 r. o broni i amunicji (Dz.U. z 2019 r. poz. 284 i 1214 oraz z 2020 r. poz. 148 i 284), zwanej dalej „ustawą o broni i amunicji”;**
- 8) **wewnętrzne służby ochrony – uzbrojone i umundurowane zespoły pracowników przedsiębiorców lub jednostek organizacyjnych, powołane do ich ochrony.**

Spis treści

	Nb
1. Definicje	1
2. Kierownik jednostki (art. 2 pkt 1)	2
3. Spółki komandytowo-akcyjne	3
4. Spółki jawne	4
5. Spółki partnerskie	5
6. Upadłość spółek	6
7. Obszar podlegający obowiązkowej ochronie (art. 2 pkt 3 OchrOsMienU)	7
8. Transport podlegający obowiązkowej ochronie	8
9. Broń	9
10. Amunicja	10
11. Materiały wybuchowe	11
12. Uzbrojenie	12
13. Sprzęt wojskowy	13
14. Ochrona osób	14
15. Nietykalność osobista	15
16. Ochrona mienia (art. 2 pkt 5)	16
17. Pracownik ochrony (art. 2 pkt 6)	17
18. Zadania ochrony	18
19. Specjalistyczne uzbrojone formacje ochronne (art. 2 pkt 7)	19
20. Wewnętrzne służby ochrony (art. 2 pkt 8)	20
21. Obowiązkowa wewnętrzna służba ochrony	21
22. Dobrowolna wewnętrzna służba ochrony	22

1. **Definicje.** Artykuł 2 OchrOsMienU zawiera słownik pojęć 1 i zwrotów ustawowych. Definicje te mają charakter *lex generalis*

w stosunku do innych aktów prawnych z obszaru ochrony osobowej i majątkowej.

- 2 2. Kierownik jednostki (art. 2 pkt 1).** Jest to osoba lub organ przedsiębiorcy lub innej jednostki organizacyjnej, uprawnionych zgodnie z przepisami prawa, statutem, umową do zarządzania tą jednostką. Kierownikiem jednostki jest także likwidator lub syndyk. Definicja przyjęta w ustawie ma charakter szeroki. Kierownikiem jednostki jest podmiot (osoba fizyczna lub organ), który posiada prawne umocowanie do zarządzania daną jednostką. Pojęcie kierownika jednostki może budzić pewne utrudnienia interpretacyjne. Pod pojęciem jednostki organizacyjnej należy rozumieć przedsiębiorcę w rozumieniu przepisów PrPrzed albo inną jednostkę organizacyjną, nie posiadającą statusu przedsiębiorcy. Przedsiębiorcą jest osoba fizyczna, osoba prawna lub jednostka organizacyjna niebędąca osobą prawną, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną, wykonująca działalność gospodarczą. Przedsiębiorcami są także wspólnicy spółki cywilnej w zakresie wykonywanej przez nich działalności gospodarczej (art. 4 PrPrzed). Warunkiem uznania danego podmiotu za przedsiębiorcę jest wykonywanie działalności gospodarczej, tj. zorganizowanej działalności zarobkowej we własnym imieniu i w sposób ciągły. To, kto pełni funkcję kierownika przedsiębiorcy (jednostki organizacyjnej) wynika z przepisów prawa a przypadku, gdy przepisy pozostawiają swobodę w uregulowaniu wewnętrznych stosunków przedsiębiorcy, regulacje aktów wewnętrznych podmiotu, np. statutu czy umowy spółki. W przypadku spółek kapitałowych funkcję kierownika pełni zarząd. Zgodnie z art. 201 § 1 ustawy z 15.9.2000 r. – Kodeks spółek handlowych (t.j. Dz.U. z 2019 r. poz. 505 ze zm.), w przypadku spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, zarząd prowadzi sprawy spółki. Analogicznie, w przypadku spółki akcyjnej art. 368 § 1 KSH. Podział kompetencji między poszczególnych członków organów kolegialnych może wynikać z wewnętrznych dokumentów spółki. W przypadku spółek kapitałowych, statut spółki akcyjnej lub umowy spółki z ograniczoną odpowiedzialnością mogą regulować, który z członków organu kolegialnego kieruje pracami spółki. W przypadku kierownika spółek osobowych, co do zasady kierownikiem przedsiębiorcy są wspólnicy. Kluczowe są jednak postanowienia umowy. Zgodnie z art. 121 § 1 KSH, umowa spółki może powierzyć prowadzenie spraw spółki komandytariuszowi lub niektórym komandytariuszom. W przeciwnym wypadku, sprawy spółki prowadzi komplementariusz

lub komplementariusze spółki. Także w przypadku komplementariuszy, przepisy dopuszczają, aby umowa spółki powierzyła prowadzenie jej spraw tylko niektórym spośród komplementariuszy. W przypadkach nieuregulowanych w KSH, kierownikiem jednostki prowadzącej działalność w formie przedsiębiorstwa państwowego będzie dyrektor przedsiębiorstwa [art. 32 ustawy z 25.9.1981 r. o przedsiębiorstwach państwowych (t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 2152 ze zm.)]. W przypadku stowarzyszeń, będzie to zarząd [art. 11 ust. 3 ustawy z 7.4.198 r. – Prawo o stowarzyszeniach (t.j. Dz.U. z 2019 r. poz. 713)]. Zarząd przewidują także przepisy ustawy z 6.4.1984 r. o fundacjach (t.j. Dz.U. z 2018 r. poz. 1491) (art. 10 FundU). Jednakże definitywne uregulowanie, kto pełni funkcję kierownika określa statut fundacji (art. 5 ust. 1 FundU).

3. Spółki komandytowo-akcyjne. W przypadku spółki komandytowo-akcyjnej, prawo i obowiązek prowadzenia spraw spółki spoczywa po stronie każdego z komplementariuszy (art. 140 § 1 KSH). Statut spółki może jednak przewidywać, że prowadzenie spraw spółki powierzone zostanie jednemu albo kilku spośród komplementariuszy. Kluczowe więc znaczenie mają postanowienia statutu spółki komandytowo-akcyjnej.

4. Spółki jawne. W przypadku spółki jawnej, przepisy przewidują, że prawo i obowiązek prowadzenia spraw spółki mają wszyscy wspólnicy. Jednakże, prowadzenie spraw spółki może być powierzone jednemu lub kilku wspólnikom bądź na mocy umowy spółki, bądź na podstawie późniejszej uchwały wspólników. Pozostali wspólnicy są wówczas wyłączeni od prowadzenia spraw spółki (art. 40 § 1 KSH). Także więc w przypadku spółek jawnych, kluczowe znaczenie ma umowa spółki lub uchwała wspólników.

5. Spółki partnerskie. W przypadku spółek partnerskich, przepisy także nakładają prawo i obowiązek prowadzenia spraw spółki na partnerów (ary. 89 KSH). Zgodnie natomiast z art. 97 § 1 KSH, umowa spółki partnerskiej może przewidywać, że prowadzenie spraw i reprezentowanie spółki powierza się zarządowi.

6. Upadłość spółek. W przypadku, gdy podmiot znajduje się w postępowaniu upadłościowym, kierownikiem jest zarządca masy upadłości. Po wyznaczeniu przez sąd, Syndyk z mocy samego prawa obejmuje majątek upadłego, zarządza nim i przeprowadza jego likwidację pod nadzorem sędziego-komisarza. Syndykiem może być

zarówno osoba fizyczna, jak i prawna (zob. *M. Koenner*, Syndyk masy upadłości, Sopot 1999, s. 266).

7 7. Obszar podlegający obowiązkowej ochronie (art. 2 pkt 3 OchrOsMienU). Jest to obszar określony przez ministrów, kierowników urzędów centralnych i wojewodów, wydzielony i odpowiednio oznakowany. Są to jednostki, które z uwagi na szczególny charakter, a także kwestie obronności oraz bezpieczeństwa publicznego, wymagają profesjonalnej ochrony. Przepisy definiujące obszary podlegające obowiązkowej ochronie wymieniają jedynie przykładowe obszary (art. 5 OchrOsMienU). Są to w szczególności:

- a) zakłady produkcji specjalnej oraz zakłady, w których prowadzone są prace naukowo-badawcze lub konstruktorskie w zakresie produkcji specjalnej, zakłady produkujące, remontujące i magazynujące uzbrojenie, urządzenia i sprzęt wojskowy oraz magazyny rezerw państwowych (z uwagi na kwestie obronności);
- b) zakłady mające bezpośredni związek z wydobyciem surowców mineralnych o strategicznym znaczeniu dla państwa, porty morskie i lotnicze, banki i przedsiębiorstwa wytwarzające, przechowujące bądź transportujące wartości pieniężne w znacznych ilościach (z uwagi na ochronę interesu gospodarczego państwa);
- c) zakłady, obiekty i urządzenia mające istotne znaczenie dla funkcjonowania aglomeracji miejskich, których zniszczenie lub uszkodzenie może stanowić zagrożenie dla życia i zdrowia ludzi oraz środowiska, w szczególności elektrownie i ciepłownie, ujęcia wody, wodociągi i oczyszczalnie ścieków, zakłady stosujące, produkujące lub magazynujące w znacznych ilościach materiały jądrowe, źródła i odpady promieniotwórcze, materiały toksyczne, odurzające, wybuchowe bądź chemiczne o dużej podatności pożarowej lub wybuchowej, rurociągi paliwowe, linie energetyczne i telekomunikacyjne, zapory wodne i śluzy oraz inne urządzenia znajdujące się w otwartym terenie, których zniszczenie lub uszkodzenie może stanowić zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzi, środowiska albo spowodować poważne straty materialne (z uwagi na bezpieczeństwo publiczne);
- d) zakłady o unikalnej produkcji gospodarczej, obiekty i urządzenia telekomunikacyjne, pocztowe oraz telewizyjne i radiowe, muzea i inne obiekty, w których zgromadzone są dobra kultury narodowej, oraz archiwa państwowe (z uwagi na wymóg ochrony innych ważnych interesów państwa).

[Przejdź do księgarni →](#)